

При цьому сторони цих відносин визначають свій правовий статус без участі держав і при взаємній волі визначають правовий режим відносин, у тому числі вибір законодавства країни, за яким можливе вирішення колізій та спорів. При цьому, необхідно розуміти, що зазначений поділ є умовним, оскільки між цими двома складовими межі визначаються також умовно, виходячи з процедур вирішення проблем, ускладнених міжнародними чинниками, у тому числі суперечок за участю різних суб'єктів міжнародного права.

Таким чином, міжнародне інформаційне право пов'язано з участю держав у міжнародних відносинах щодо формування міжнародних принципів, традицій, норм, стандартів поведінки суб'єктів міжнародних відносин у глобальному інформаційному просторі.

Дронов Владислав Юрійович

*к.ю.н., доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ У СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Питання доступу до інформації, зокрема, доступу до публічної інформації тісно пов'язані з формуванням та розвитком інформаційного суспільства та його правовим регулюванням. Підтвердження цього ми можемо знайти у Декларації принципів. Побудова інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті. В ній проголошувались наміри будувати інформаційне суспільство, в якому кожний може створювати інформацію і знання, мати до них доступ, користуватися й обмінюватися ними, даючи змогу окремим особам, громадам і народам повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи своєму сталому розвитку і підвищуючи якість свого життя на основі цілей і принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй і поважаючи в повному обсязі та підтримуючи Загальну декларацію прав

людини [4]. В цій нормі відсутнє уточнення про доступ саме до публічної інформації, проте, ми можемо зробити висновок, що в даному випадку використані поняття інформація та знання включають в себе і цей вид інформації.

А також для нас є важливим згадування про таке важливе джерело міжнародного права прав людини як Загальна декларація прав людини. Отже, можемо зробити висновок, що в цій нормі йдеться й про реалізацію прав людини та громадянина в цілому. Тим більше, очевидним є зв'язок доступу до інформації та реалізації прав людини, в тому числі права на участь в управлінні державними справами, про що ми будемо говорити далі.

В Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства зазначається, що інформаційно-комунікаційні технології є одним із найважливіших факторів, що впливають на формування суспільства двадцятого століття, а також підкреслюється їхній вплив на спосіб життя людей, їх освіту та роботу, а також взаємодію уряду та громадянського суспільства [1].

Вважаємо вкрай важливою роль як інформаційно-комунікаційних технологій так і взагалі доступу до інформації, в тому числі його правових гарантій, у розбудові громадянського суспільства. В даному випадку й згадані технології лише виступають інструментом, що робить доступ до інформації простішим. Наприклад, завдяки мережі Інтернет ми маємо можливість отримувати інформацію про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Звичайно, що й низка інших технологій дозволяють швидше та простіше отримувати та розповсюджувати інформацію. Як приклад можна навести й телебачення, телефонний зв'язок, новітні засоби зв'язку, тощо.

Питання розбудови та розвитку громадянського суспільства врегульовані цілою низкою нормативно-правових актів українського законодавства. Серед них - Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки. Цей документ, що є для нас цікавим, містить

норми, що стосуються самого визначення громадянського суспільства. як сфери суспільної діяльності громадян, що об'єднуються для прийняття спільних рішень, а також захисту прав та інтересів, досягнення спільного блага, у тому числі у взаємодії з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, політичними інститутами та бізнесом. Наголошується на тому, що через інститути громадянського суспільства громадяни та суспільні групи забезпечують самоорганізацію, представництво, реалізацію і захист прав та інтересів [6].

Отже, по-перше, можемо виділити реалізацію і захист прав і інтересів, в тому числі права на доступ до інформації, передбачене низкою міжнародних та українських нормативно-правових актів. По-друге, ефективна взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування також не можлива без доступу до інформації. Що підтверджується й практикою міжнародних установ – наприклад, справою Готьє проти Канади, що розглядалась Комітетом Організації об'єднаних націй з прав людини [2].

Якщо говорити про правове регулювання доступу до публічної інформації в Україні, то слід назвати Закон України «Про доступ до публічної інформації» [5], метою якого, зокрема є не тільки забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень, але й створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації, що також, на наш погляд, підкреслює взаємозв'язок між доступ до інформації, функціонуванням громадянського суспільства та захистом права на участь в управлінні державними справами та інших прав.

В науці підкреслюється й роль громадянського суспільства у сучасних міжнародних відносинах. Так, актори, що входять до сучасного громадянського суспільства, взаємодіють із державними структурами та міжнародними організаціями, в подальшому будуть відігравати важливу роль у формуванні майбутнього світового суспільства і стануть атрибутом демократичного глобального управління [3]. Можна погодитись з автором не тільки щодо важливості громадянського суспільства у сучасних міжнародних

відносинах, але й щодо його важливості в управлінні, що, як ми вже зазначали є неможливим без доступу до інформації. У наведеній нами думці, щоправда, йдеться не про управління державними справами, а про управління на глобальному рівні.

Роль громадянського суспільства у міжнародних відносинах ми можемо спостерігати і сьогодні. Беззаперечним є його вплив, в тому числі, на підтримку України урядами іноземних країн. Важливими в такій ситуації є й можливість отримувати достовірну інформацію про події у світі, про діяльність своєї держави на міжнародній арені, про конкретні дії щодо підтримки України або ж, навпаки, обходу санкцій, тощо. Якщо ж оцінювати вплив на глобальному рівні, то можна з одного боку також зазначити його роль, а з іншого висловити сподівання на те, що суспільство й надалі зможе не тільки впливати на уряди та міжнародні організації та контролювати їх, але й допоможе подолати кризу міжнародних організацій, в першу чергу, Організації об'єднаних націй, яка, нажаль є сьогодні очевидною.

Джерела:

1. Okinawa Charter on the Global Information Society. Adopted at the Group of Eight (G-8) Summit in Late July 2000. URL: <https://archive.unescwa.org/okinawa-charter-global-information-society> . (дата звернення: 14.11.2022).
2. Robert W Gauthier v Canada, Merits, UN Doc CCPR/C/65/D/633/1995, (1999) 7 IHRR 7, IHRL 1676 (UNHRC 1999), 7th April 1999, United Nations [UN]; Human Rights Committee [CCPR]. URL: <https://apdr.allard.ubc.ca/gauthier-v-canada/>
3. Гірман А. П. Міжнародні відносини та світова політика: імперативи сучасності. *Регіональні студії*. 2020. №21. С. 34-39. URL: www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/21/7.pdf. (дата звернення: 14.11.2022).
4. Декларація принципів. Побудова інформаційного суспільства : глобальна задача в новому тисячолітті. URL: <https://old.apitu.org.ua/wsis/dp>

5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

6. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки : Указ Президента України від 27.09.2021 р. № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення: 14.11.2022).

Савченко Володимир Святославович

аспірант кафедри адміністративного та фінансового права

Національного університету біоресурсів і природокористування України

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ ОСОБИ

Введений Указом Президента України № 64/2022 [1] правовий режим воєнного стану, безумовно здійснює вплив на обсяг прав та свобод людини й громадянина. Здійснювати захист гарантованих Конституцією України [2] прав, в умовах воєнного стану проблематично, а іноді й просто неможливо, через втрату юрисдикційних можливостей в окремих регіонах України, органами на які покладається такий захист. Мова йде саме про ті території, на яких ведуться активні бойові дії, чи які перебувають тимчасово в окупації.

У зв'язку з цим зазначеним вище Указом Президента України, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30–34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України, а також вводяться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [3]. Окрему і вагомую групу у цих обмеженнях становлять інформаційні права та свободи людини і громадянина.